

Brussel, 27 mei 2024
(OR. en)

9225/24

COPS 209	ESPACE 41
POLMIL 139	POLMAR 16
CIVCOM 107	TRANS 213
EUMC 197	PESCO 3
INDEF 24	FIN 477
HYBRID 58	CSC 321
DISINFO 60	CFSP/PESC 622
CYBER 133	CSDP/PSDC 284

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	ST 9223/24 COPS 207 POLMIL 137 CIVCOM 105 EUMC 195 INDEF 22 HYBRID 56 DISINFO 58 CYBER 131 ESPACE 39 POLMAR 14 TRANS 211 PESCO 1 FIN 459 CFSP/PESC 620 CSDP/PSDC 282
Betreft:	Conclusies van de Raad over de veiligheid en defensie van de EU

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over de veiligheid en defensie van de EU, die de Raad tijdens zijn zitting van 27 mei 2024 heeft goedgekeurd.

Conclusies van de Raad over de veiligheid en defensie van de EU**Inleiding**

1. De EU staat voor een ongekeerde combinatie van dreigingen en uitdagingen die vaak met elkaar verbonden zijn. De op regels gebaseerde internationale orde wordt steeds meer onder druk gezet door revisionistische machten en autoritaire regimes, terwijl de internationale spanningen toenemen. Er is opnieuw oorlog in Europa. De niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne – een grove schending van het internationaal recht – vormt een existentiële bedreiging voor de Europese veiligheid. De brute terroristische aanslagen van Hamas tegen Israël en de daaropvolgende oorlog in Gaza hebben geleid tot een ernstige humanitaire ramp en toegenomen spanningen in het Midden-Oosten. In dit verband herinnert de Raad aan de conclusies van de Europese Raad van april 2024 en blijft hij zich ten volle inzetten voor een onmiddellijk staakt-het-vuren, de onvoorwaardelijke vrijlating van alle gijzelaars en het bieden van ongehinderde toegang tot grootschalige humanitaire hulp voor noodlijdende Palestijnen. De EU blijft zich krachtig inzetten voor langdurige en blijvende vrede op basis van de tweestatenoplossing. Naar aanleiding van militaire staatsgrepen en een toenemende inmenging van onze strategische concurrenten in de Sahel past de EU haar rol als veiligheidsverstrekker en haar civiele en militaire aanwezigheid in de regio aan. Andere crisissituaties en kwetsbare contexten, die vaak verwoestende humanitaire gevolgen hebben, zullen blijvende betrokkenheid vereisen, bijvoorbeeld in de Westelijke Balkan, het oostelijk nabuurschap, het Zwarte Zeegebied, de Zuidelijke Kaukasus, het zuidelijk nabuurschap, de Hoorn van Afrika en de Golf van Guinee.

2. Sinds het begin van de niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne in februari 2022 en op basis van het strategisch kompas en de Verklaring van Versailles van maart 2022, is de rol van de EU als speler op het gebied van veiligheid en defensie aanzienlijk versterkt. De Raad is ingenomen met de geboekte vooruitgang zoals blijkt uit het jaarlijks voortgangsverslag van de hoge vertegenwoordiger over de uitvoering van het strategisch kompas van maart 2024, en ziet uit naar de herziening van de dreigingsanalyse in 2025. De EU moet haar defensieparaatheid verder verhogen en haar soevereiniteit versterken door bijkomende inspanningen te leveren in overeenstemming met de conclusies van de Europese Raad van 21 en 22 maart 2024 en de bevoegdheden van de lidstaten. Zij moet tevens haar civiele en militaire paraatheid versterken in het licht van het veranderende dreigingslandschap. Voorts moet de EU, waar mogelijk samen met partners, meer inspanningen leveren om crises op geïntegreerde wijze te voorkomen en er sneller op te reageren, teneinde de vrede te handhaven en de rechtsstaat te versterken. Onverminderd het specifieke karakter van het veiligheids- en defensiebeleid van bepaalde lidstaten en rekening houdend met de veiligheids- en defensiebelangen van alle lidstaten, komt de Raad vandaag de volgende vijf hoofdprioriteiten overeen voor de komende periode, mede met het oog op de komende strategische agenda:

Onwrikbare steun van de EU voor Oekraïne

Toezeggingen op het gebied van veiligheid

3. De Raad herinnert eraan dat de EU meer dan ooit achter de onafhankelijkheid, soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne binnen zijn internationaal erkende grenzen staat. In dit opzicht zijn de EU en haar lidstaten vastbesloten Oekraïne en zijn bevolking alle nodige politieke, financiële, economische, humanitaire, militaire en diplomatieke steun te blijven verlenen, zolang en zo intensief als nodig is. De Raad streeft er in dit verband naar de toezeggingen van de EU aan Oekraïne op het gebied van veiligheid uiterlijk eind juni te ondertekenen. Samen met bilaterale overeenkomsten zullen ze Oekraïne helpen zichzelf te verdedigen, destabilisatiepogingen te weerstaan, en daden van agressie in de toekomst af te wenden. De toezeggingen van de EU op het gebied van veiligheid zullen een kader vormen voor voorspelbare, langdurige en duurzame steun voor de veiligheid en defensie van Oekraïne, en moeten op holistische wijze worden bekeken. De Raad benadrukt tevens dat er een strategische aanpak nodig is voor het Zwarte Zeegebied.

Fonds voor bijstand aan Oekraïne/Europese Vredesfaciliteit

4. Het onlangs opgerichte fonds voor bijstand aan Oekraïne (Ukraine Assistance Fund, “UAF”) zal, als onderdeel van de Europese Vredesfaciliteit (European Peace Facility, “EPF”), blijven aangestuurd worden door de urgentie en de veranderende behoeften van de Oekraïense strijdkrachten. De Raad is ingenomen met de vorderingen met de bijkomende rechtshandelingen met het oog op de uitvoering van het fonds voor bijstand aan Oekraïne en andere steunmaatregelen in het kader van de EPF, in overeenstemming met de uitvoeringsregels van de faciliteit. De Raad is ook ingenomen met de vorderingen met de ontwerprechtshandelingen betreffende het aanwenden van uitzonderlijke opbrengsten uit de geïmmobiliseerde tegoeden van Rusland ten behoeve van Oekraïne, in het bijzonder om tegemoet te komen aan de meest dringende militaire behoeften van het land, met name via de EPF.

Munitie en luchtverdediging

5. Voorts benadrukt de Raad dat het cruciaal is de leveringen van militair materieel op basis van de dringende behoeften van Oekraïne te versnellen en op te voeren, in het bijzonder munitie, met name voor artillerie, raketten, luchtverdedigings- en artilleriesystemen, en drones, en tegelijkertijd tegemoet te blijven komen aan de behoeften van Oekraïne op middellange tot lange termijn. Hij is ingenomen met de recente initiatieven van de lidstaten op dit gebied en zal verdere leveringen blijven aanmoedigen. De Raad roept de lidstaten ook op verder gebruik te maken van de raamovereenkomsten van het Europees Defensieagentschap (EDA) en de “leidende naties” om dringend meer munitie en raketten aan Oekraïne te leveren.

6. De Raad is ingenomen met het uitstekende werk van de militaire bijstandsmissie van de EU (EUMAM), die 60 000 Oekraïense soldaten zal hebben opgeleid tegen het einde van de zomer van 2024. De missie zal, in overleg met de partners, blijven inspelen op de veranderende en dringende behoeften van de Oekraïense strijdkrachten. In dit verband verwelkomt de Raad de uitbreiding van de opleiding tot het maritieme en het luchtdomein en benadrukt hij dat het belangrijk is de aandacht te blijven richten op de kwaliteit van de opleiding voor Oekraïense soldaten en de bijdrage die ze leveren aan het bereiken van een operationeel effect. De Raad ziet uit naar de komende strategische evaluatie van de missie, in het bijzonder gezien de aanhoudende dringende oorlogsgelateerde behoeften en de behoeften op middellange tot lange termijn, zoals de hervorming van de Oekraïense defensiesector. De Raad is eveneens ingenomen met de versterking van de adviesmissie van de Europese Unie (EUAM) in Oekraïne, waardoor de steun kan worden opgevoerd voor Oekraïense rechtshandavingsinstanties in de bevrijde en aangrenzende gebieden van Oekraïne en voor de relevante hervormingen van de civiele veiligheidssector, mede in het kader van Oekraïnes EU-toetredingsproces, alsook voor het onderzoeken en vervolgen van door Rusland gepleegde internationale misdrijven.

Meer en betere gezamenlijke uitgaven

7. Met de terugkeer van intensieve oorlogvoering op het Europese continent moeten we dringend en op grote schaal de beschikbaarheid van defensieproducten garanderen. De Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) moet kunnen voorzien in de behoeften van de strijdkrachten van de lidstaten en, waar nodig, van partners. De EDTIB, met inbegrip van de kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en midcaps die er deel van uitmaken, moet beschikken over een grotere productiecapaciteit en paraatheid en moet tegelijkertijd in staat zijn om geavanceerde vermogens van de volgende generatie te ontwikkelen en een voortrekkersrol te spelen op het gebied van technologische innovatie en concurrentie in een divers landschap, waarbij het EDA dient als platform voor informatie-uitwisseling en coördinatie van de standpunten van de lidstaten.

De herziene prioriteiten voor vermogensontwikkeling, waarover in november 2023 overeenstemming is bereikt, hebben betrekking op de vermogens over het volledige spectrum die het hardst nodig en het meest dringend zijn. De Raad benadrukt dat deze prioriteiten de belangrijkste referentie vormen voor alle defensie-initiatieven en defensiegerelateerde beleidsmaatregelen en -instrumenten van de EU ter ondersteuning van de gezamenlijke planning en programmering op nationaal en EU-niveau. De Raad is ook ingenomen met de werkzaamheden van de innovatiehub voor defensie van het EDA in synergie met de EU-regeling voor defensie-innovatie van de Europese Commissie. De Raad verwelkomt tevens de langetermijnevaluatie van 2024 van het EDA, die voortbouwt op de richtsnoeren van de Raad van 14 november 2023, en roept op tot de volledige uitvoering ervan. In dit verband onderstreept hij de daarin vervatte politieke impuls en herhaalt hij de rol die het EDA speelt binnen het Europese vermogenslandschap.

In overeenstemming met het strategisch kompas herinnert de Raad aan het streven om de strategische autonomie van de EU te vergroten en haar beter in staat te stellen met partners samen te werken om haar waarden en belangen te beschermen. Een sterkere en slagvaardigere EU op het gebied van veiligheid en defensie zal een positieve bijdrage leveren aan de wereldwijde en trans-Atlantische veiligheid en vormt een aanvulling op de NAVO, die, voor de staten die er lid van zijn, het fundament van hun collectieve defensie blijft. In dit verband herinnert de Raad aan de leidende beginselen van de Verdragen en de door de Europese Raad overeengekomen beginselen.

Strategie voor de Europese defensie-industrie

8. De Raad is ingenomen met de presentatie van de gezamenlijke mededeling van de Europese Commissie en de hoge vertegenwoordiger over een nieuwe strategie voor de Europese defensie-industrie, en roept op alle werkzaamheden op dit gebied in coördinatie met de lidstaten voort te zetten. Het door de Commissie voorgestelde begeleidende programma voor de Europese defensie-industrie is een belangrijke stap in de richting van de uitvoering van de strategie, en de lopende onderhandelingen over dit instrument moeten met spoed worden voortgezet. Beide moeten mogelijkheden bieden om de defensieparaatheid van de EU te vergroten, en tegelijkertijd een aanvulling vormen op en volledig in overeenstemming zijn met de bestaande defensie-instrumenten, -structuren en -initiatieven van de EU, zonder onnodige overlappingsen.

9. Teneinde de defensieparaatheid van de EU te vergroten en de soevereiniteit van de Unie te versterken, zullen extra inspanningen conform de bevoegdheden van de lidstaten nodig zijn. De Raad is het erover eens dat er een sterke EDTIB nodig is en dat meer en betere gezamenlijke investeringen essentiële voorwaarden zijn. Daartoe wordt door de Raad:
- herinnerd aan de gezamenlijke toezegging om de defensie-uitgaven aanzienlijk te verhogen en om samen beter en sneller te investeren, ter uitvoering van de conclusies van de Europese Raad van maart 2024, en dringt de Raad aan op meer inspanningen om gedurende de gehele levenscyclus van vermogens te investeren op basis van door de lidstaten overeengekomen prioriteiten voor vermogensontwikkeling;
 - erkend dat de tijdige beschikbaarheid van defensieproducten moet worden verbeterd en gewaarborgd door in de hele Unie een sneller reagerende en veerkrachtiger EDTIB te ontwikkelen die de voorzieningszekerheid kan waarborgen, rekening houdend met de bestaande maatregelen van de lidstaten, en is de Raad vastbesloten strategische afhankelijkheden te verminderen, voortbouwend op de Verklaring van Versailles en het strategisch kompas;
 - eraan herinnerd dat de EDTIB aanzienlijke, duurzame investeringen van de lidstaten en, zonder vooruit te lopen op het volgende meerjarig financieel kader, van de Unie vergt om de defensieparaatheid van de EU te ondersteunen;

- het belang onderstreept van adequate en stabiele financiering voor de defensieparaatheid van de EU;
- benadrukt dat de EDTIB meer toegang moet krijgen tot private en particuliere financiering. Dit geldt vooral voor kmo's. De Raad onderstreept ook dat de financiering van de defensiesector niet wordt belemmerd door het kader voor duurzame financiering en erkent dat de defensie-industrie ook grote economische voordelen en banen kan opleveren en innovatie kan stimuleren. De Raad wijst op de belangrijke signaalfunctie van het beleid van de Europese Investeringsbank Groep (EIB-groep) en herinnert aan het verzoek in de conclusies van de Europese Raad van maart 2024 om haar beleid voor leningen aan de defensie-industrie en haar huidige definitie van goederen voor tweeeërlei gebruik aan te passen, met behoud van haar financieringscapaciteit;
- herinnerd aan het verzoek van de Europese Raad van maart 2024 om alle opties voor het mobiliseren van financiering te verkennen en uiterlijk in juni hierover verslag uit te brengen.

10. De Raad is het erover eens dat de ambitie van de EU om de defensieparaatheid te verwezenlijken ook moet worden nagestreefd via partnerschappen. Hij is voorstander van een versterkte samenwerking, die tot een geleidelijke integratie van de Oekraïense technologische en industriële defensiebasis in de EDTIB leidt. In dit verband is de Raad ingenomen met het eerste forum voor defensie-industrieën EU-Oekraïne op 6 mei 2024 in Brussel, en ziet hij uit naar de opening van een innovatiebureau in Kyiv. Evenzo moedigt de Raad het EDA aan na te gaan of zijn administratieve regeling met het Oekraïense ministerie van Defensie kan worden herzien zodra de omstandigheden dit toelaten. Voorts roept de Raad op tot verdere samenwerking met de NAVO op het gebied van de defensie-industrie op een voor beide partijen voordelige wijze, met name door de samenwerking inzake de uitvoering van normen te vergemakkelijken.

Permanente gestructureerde samenwerking

11. De permanente gestructureerde samenwerking (PESCO) vormt een centraal kader om de samenwerking op het vlak van defensie tussen de deelnemende lidstaten op EU-niveau te verdiepen, door te zorgen voor een versterking van de operationele paraatheid en interoperabiliteit, de defensie-uitgaven en -investeringen, de vermogensontwikkeling, en de bijdrage van hun strijdkrachten aan de meest veeleisende missies, alsook door bij te dragen tot de opbouw van een gemeenschappelijke strategische cultuur. De lopende strategische PESCO-evaluatie, waarin zowel de verdergaande verbintenissen als de samenwerkingsprojecten aan de orde komen, moet leiden tot een sterkere en meer strategische en doeltreffende PESCO na 2025, die het verslechterende veiligheidsklimaat weerspiegelt en bijdraagt tot de defensieparaatheid van de EU. Door de ambitie te handhaven, politiek ownership te waarborgen en de strategische communicatie te verbeteren, onze inspanningen te richten op projecten om strategisch relevante vermogenstekorten aan te pakken, en de samenhang met defensie-initiatieven en -instrumenten van de EU te consolideren, zal de PESCO beter kunnen inspelen op operationele en vermogensbehoeften. Dit zal de deelnemende lidstaten helpen hun samenwerking op defensiegebied te versterken en beter samen te werken, zowel op korte als op lange termijn.

De slagvaardigheid van de EU vergroten

Rode Zee / Golfregio

12. De Raad is ingenomen met de start van EUNAVFOR ASPIDES, een defensieve maritieme veiligheidsoperatie met een stevig mandaat om bij te dragen tot het beschermen van het internationaal recht, het herstellen van de vrijheid van scheepvaart en het beschermen van de koopvaardij en haar bemanning in de Straat van Bab el Mandeb en de Straat van Hormuz en in de internationale wateren in de Rode Zee, de Golf van Aden, de Arabische Zee, de Golf van Oman en de Perzische Golf, in coördinatie met andere actoren op het gebied van de maritieme veiligheid, met name EUNAVFOR Atalanta, EMASoH-Agenor en operatie Prosperity Guardian. Hij neemt met genoeg kennis van de eerste operationele resultaten van EUNAVFOR ASPIDES en roept de lidstaten op te zorgen voor een toereikende en aanhoudende troepenopbouw. Hij benadrukt het belang van een voortdurende en versterkte strategische communicatie met regionale actoren en van een optimale coördinatie van de acties van de lidstaten om conflicten te de-escaleren en de veiligheid en vrijheid van de scheepvaart in het operatiegebied duurzaam te waarborgen.

13. Al meer dan tien jaar investeert de EU aanzienlijke middelen in de Sahelregio en zet zij er civiel en militair personeel in. Recente veranderingen in de politieke en de veiligheidssituatie zijn van invloed geweest op onze GVDB-inzet. De Raad beklemtoont dat, ondanks deze uitdagingen, de veiligheid en stabiliteit van de Sahel een langetermijnprioriteit voor de EU blijft. Hij benadrukt dat het belangrijk is om onze GVDB-inzet in het kader van een regionale aanpak bij te sturen met het oog op meer flexibiliteit en modulariteit, en om meer op maat gesneden en vraaggestuurde ondersteuning te bieden op basis van lokale behoeften en verzoeken, alsook ownership en verantwoordingsplicht. De Raad is ingenomen met het recente civiel-militaire veiligheids- en defensie-initiatief van de EU ter ondersteuning van de West-Afrikaanse landen in de Golf van Guinee, dat de overloopeffecten vanuit de Sahel moet aanpakken. De Raad benadrukt dat het belangrijk is gezamenlijk de voorwaarden te scheppen voor vrede en stabiliteit op lange termijn, onder meer door het opbouwen van lokaal politiek ownership in de regio.

14. De Raad is ingenomen met het belangrijke werk van alle civiele en militaire GVDB-missies en -operaties in verschillende delen van de wereld. De kracht van de EU bij het voorkomen en aanpakken van externe conflicten en crises ligt in haar vermogen om zowel militaire als civiele middelen op samenhangende wijze in te zetten. De Raad benadrukt het strategische belang van de Westelijke Balkan voor stabiliteit in Europa, wijst er opnieuw op dat het belangrijk is de banden met de regio aan te halen op basis van gemeenschappelijke waarden en beginselen en afstemming op het GBVB, en herhaalt dat hij bereid is interne en externe veiligheidsuitdagingen in de regio aan te pakken. Hij onderkent de bijdrage van EUFOR Althea aan een veilige en zekere omgeving in Bosnië en Herzegovina en in de regio, alsmede de stabiliserende activiteiten van EULEX KOSOVO. De Raad herhaalt vastbesloten te zijn om onverminderd ondersteuning te bieden voor de terugkeer van stabiliteit en veiligheid in Irak, via EUAM Iraq, en in Libië, via EUBAM Libya en via operatie EUNAVFOR MED IRINI, onder meer door middel van haar kerntaak om bij te dragen aan de uitvoering van het VN-wapenembargo tegen Libië, en haar neventaken. Hij onderstreept ook de bijdrage van operatie EUNAVFOR MED IRINI, die door middel van informatievergaring het bedrijfsmodel van netwerken voor mensensmokkel en -handel verstoort. Hij onderstreept dat EUPOL COPPS en EUBAM Rafah een belangrijke rol blijven spelen bij het opbouwen van de institutionele capaciteit van de Palestijnse Autoriteit, met name op het gebied van civiele politie, justitie en grensbeheer, als onderdeel van het bredere algemene politieke engagement voor de tweestatenoplossing en de levensvatbaarheid van een toekomstige Palestijnse staat, waarvoor de EU zich krachtig blijft inzetten.

De Raad benadrukt tevens dat er flexibiliteit nodig is om de twee missies waar nodig in lijn te brengen met toekomstige politieke en veiligheidsbehoeften. De Raad verwelkomt de versterkte bijdrage van het GVDB aan vrede en veiligheid in Mozambique, via EUTM Mozambique, en in de Hoorn van Afrika, via EUCAP Somalia, EUTM Somalia en EUNAVFOR Atalanta, en prijst de bijdrage ervan tot het ontmoedigen van piraterij en het beschermen van vaartuigen van het Wereldvoedselprogramma en andere kwetsbare vaartuigen. De Raad herhaalt dat de EU vastbesloten is het volledige scala van haar instrumenten en beleidsmaatregelen in de regio doeltreffend in te zetten, en daarbij te zorgen voor volledig ownership van de partners.

15. De Raad erkent het toenemende belang van alle civiele GVDB-missies in de huidige geostrategische omgeving als een uniek politiek en operationeel instrument waarmee de EU gastlanden in haar nabuurschap en daarbuiten kan ondersteunen, en wijst op de noodzaak om de capaciteit en de personele middelen ervan te versterken. De Raad beklemtoont met name de snelle start van de EU-missie in Armenië en de EU-partnerschapsmissie in de Republiek Moldavië in 2023, die kunnen worden bijgestuurd naargelang de respectieve veiligheids-situaties en -dreigingen en de toenemende behoeften van de gastlanden en hun bevolking. De Raad onderstreept het voortdurende belangrijke werk van EUMM Georgia, die een belangrijke stabiliserende factor in het land blijft.

16. De Raad wijst opnieuw op het cruciale belang van de EPF als mondiaal instrument ter ondersteuning van onze GBVB/GVDB-doelstellingen, dat het mogelijk maakt via gerichte militaire en defensiebijstand tegemoet te komen aan de behoeften van de partnerlanden.
17. De Raad is ingenomen met de aanneming van het zorgvuldigheidsbeleid van de Europese Unie inzake mensenrechten en internationaal humanitair recht bij het verlenen van steun aan derden in de veiligheidssector (EU HRDDP) en roept op tot een snelle en volledige uitvoering ervan door alle betrokken actoren. De Raad dringt erop aan meer inspanningen te leveren om de doelstellingen inzake vrouwen, vrede en veiligheid te verwezenlijken, en verwelkomt de hernieuwde toezegging om de agenda over kinderen en gewapende conflicten (CAAC) te bevorderen, met inbegrip van de herziening van de checklist voor de integratie van de CAAC-agenda in GVDB-missies en -operaties.
18. De Raad is ingenomen met de lopende inspanningen om het EU-stabiliseringsconcept van 2022 operationeel te maken met gebruikmaking van alle relevante tools en instrumenten van de EDEO, de Commissiediensten en de lidstaten, in lijn met de geïntegreerde aanpak van externe conflicten en crises.

19. De Raad benadrukt hoe belangrijk het is dat de snel inzetbare EU-capaciteit (EU Rapid Deployment Capacity – RDC) uiterlijk in 2025 volledig operationeel wordt. Daartoe roept hij de lidstaten op om onafgebroken troepen en vermogens bij te dragen. Vandaag hecht de Raad zijn goedkeuring aan de twee resterende generieke operationele scenario's (vredeshandhaving, conflictpreventie/capaciteitsopbouw). De Raad merkt op dat, zodra de daaropvolgende noodplanningsdocumenten zijn opgesteld, de EU zal beschikken over vijf sleutelscenario's voor doorlopende voorafgaande planning zodat zij doeltreffend en sneller kan optreden. Voorafgaande planning zal ook licht werpen op de behoeften voor de RDC van de EU en zal beleidsbeslissingen vergemakkelijken in geval van een crisis. De Raad benadrukt het bijzondere belang van regelmatige live oefeningen in het kader van de RDC van de EU om de operationele paraatheid en interoperabiliteit ervan te verbeteren. In dit verband verwelkomt hij de eerste militaire live oefening van de EU in Spanje in 2023, ziet hij uit naar de volgende live oefening in Duitsland in november/december 2024, en benadrukt hij hoe belangrijk het is om ook in 2025 en daarna oefeningen te blijven houden. Hij herinnert tevens aan de toezegging om de reikwijdte van de gemeenschappelijke kosten voor militaire missies en operaties van de EU, oefeningen en de RDC van de EU te vergroten en uit te breiden en ziet uit naar de zo spoedig mogelijke operationalisering ervan.

20. De Raad verzoekt de lidstaten en de EDEO verder te werken aan het bereiken van de volledige operationele capaciteit van het militair plannings- en uitvoeringsvermogen (MPCC) tegen 2025, met name door de beveiligde communicatie- en informatiesystemen te versterken en het nodige personeel en de nodige financiering ter beschikking te stellen, zodat het MPCC complexe operaties op meerdere domeinen kan plannen en uitvoeren, ook in niet-permissieve omgevingen. Hij herinnert eraan dat het MPCC, zodra het volledig operationeel is, moet worden beschouwd als de geprefereerde commando- en controlestructuur voor militaire missies, operaties, oefeningen en de RDC van de EU. Wat het civiele GVDB betreft, herinnert de Raad eraan dat het belangrijk is vooruitgang te boeken met de organisatorische hervorming van het civiel plannings- en uitvoeringsvermogen (CPCC) en verbindt hij zich ertoe het CPCC te versterken en er het hoofdkwartier voor civiele operaties van te maken.

21. De Raad herhaalt het belang van militaire mobiliteit, met inbegrip van een goed functionerend netwerk, voor de Europese veiligheid en defensie. Hij roept de lidstaten op met spoed uitvoering te geven aan de toezegging inzake militaire mobiliteit, die in een bijlage bij deze conclusies is opgenomen. In dit verband stemt de Raad ermee in om snellere verplaatsingen op korte termijn van grootschalige strijdkrachten binnen en buiten de Unie mogelijk te maken door middel van coherente nationale toezeggingen, in aanvulling op het EU-actieplan voor militaire mobiliteit 2.0¹. De Raad blijft zich ook inzetten voor de verdere versterking van het wederzijds voordelige partnerschap tussen de EU en de NAVO op het gebied van militaire mobiliteit, in het kader van de drie gezamenlijke verklaringen van 2016, 2018 en 2023, met volledige inachtneming van de overeengekomen leidende beginselen en de besluitvormings-autonomie van beide organisaties, volgens een 360-gradenbenadering. De Raad is zich er tevens van bewust dat voor het versterken van de militaire mobiliteit voldoende middelen, investeringen en inspanningen nodig zijn, zowel op nationaal als op EU-niveau, met volledige inachtneming van de soevereiniteit van de lidstaten en zonder vooruit te lopen op de toekomstige onderhandelingen over het volgende meerjarig financieel kader. De Raad verzoekt de EDEO om samen met de betrokken Commissiediensten, het EDA en de PESCO-projecten de regelmatige evaluatie van de geboekte vooruitgang te coördineren, met het oog op de volledige en alomvattende uitvoering van de toezegging inzake militaire mobiliteit tegen 2026.

¹ Doc. 15047/22.

22. De Raad herinnert aan de vastberadenheid van de EU om blijk te geven van wederzijdse bijstand en solidariteit in geval van agressie tegen een van de lidstaten. Hij herhaalt dat de EU zich zal blijven inzetten voor de wederzijdse bijstand op grond van artikel 42, lid 7, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, en in de solidariteit op grond van artikel 222 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, met name door frequente oefeningen. Dit laat het specifieke karakter van het veiligheids- en defensiebeleid van bepaalde lidstaten onverlet. De verbintenissen en de samenwerking op dit gebied blijven in overeenstemming met de in het kader van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie aangegane verbintenissen, die voor de lidstaten die er lid van zijn, de grondslag en het instrument van hun collectieve defensie blijft.

Civiel GVDB

23. De Raad is ingenomen met de stappen die zijn gezet om de doeltreffendheid van het civiele GVDB te vergroten door uitvoering te geven aan het pact inzake het civiele GVDB 2023-2027², en ziet uit naar de leidende beginselen voor het civiele GVDB tegen eind 2024. Hij moedigt de lidstaten aan hun inspanningen op te voeren om het aantal gedetacheerde deskundigen voor civiele GVDB-missies gezamenlijk op te voeren, onder meer door de deelname van vrouwen aan het civiele GVDB te vergroten. Hij is ingenomen met de eerste jaarlijkse conferentie over civiele vermogens en de eerste conferentie over de opbouw van personeelscapaciteit, beide in april 2024, en ziet ernaar uit om in de tweede helft van 2024 een ambitieuze doelstelling voor de ontwikkeling van vermogens te formuleren in het kader van het proces voor de ontwikkeling van civiele vermogens. De Raad bevestigt de noodzaak van regelmatige besprekingen over het civiele GVDB in de Raad Buitenlandse Zaken.

² Doc. 9588/23.

De veerkracht van de EU versterken en de toegang tot strategische domeinen veiligstellen

Cyber- en hybride dreigingen, buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging (FIMI)

24. De Raad herhaalt dat het zaak is onze preventie, opsporing, afschrikking, veerkracht en reactie op hybride, buitenlandse informatiemanipulatie, cyberdreigingen en kwaadwillige activiteiten tegen de EU, haar lidstaten en partners te versterken met de verdere ontwikkeling van specifieke instrumenten. In dit verband is de Raad ingenomen met de herziene uitvoeringsrichtsnoeren van het instrumentarium voor cyberdiplomatie³ en de verdere operationalisering van de EU-toolbox tegen hybride dreigingen en de EU-toolbox voor het tegengaan van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging (FIMI-toolbox). Hij roept op tot verdere stroomlijning en ontwikkeling van deze toolboxes en moedigt de lidstaten en betrokken EU-actoren aan het volle potentieel van de bestaande instrumenten en deskundigheid te benutten, onder meer door, waar nodig, bestaande regelingen voor beperkende maatregelen aan te vullen en nieuwe beperkende maatregelen te ontwikkelen om hybride activiteiten en buitenlandse informatiemanipulatie aan te pakken. Met het oog op een op inlichtingen gebaseerd situationeel bewustzijn en strategische prognoses herhaalt de Raad dat de gezamenlijke capaciteit van de EU op het gebied van inlichtingenanalyse uiterlijk in 2025 verder moet worden versterkt door de middelen en capaciteiten ervan te verhogen.

³ Doc. 10289/23.

25. De Raad benadrukt dat het vermogen van de EU om kwaadwillig gedrag aan te pakken, verder moet worden versterkt, met name in de aanloop naar de komende Europese verkiezingen, en roept de hoge vertegenwoordiger en de Commissie op om, in coördinatie met de lidstaten, werk te maken van een totaalaanpak inzake veerkracht, respons, conflictpreventie, samenwerking en stabiliteit in de cyberruimte, waaronder, in voorkomend geval, proactieve beschermingsmaatregelen. In dit verband roept de Raad de hoge vertegenwoordiger op om uiterlijk eind 2024 met een concept en een routekaart te komen voor de oprichting in 2025 van een EU-coördinatiecentrum voor cyberdefensie (EUCDCC) om de coördinatie en samenwerking op het gebied van cyberdefensie te verbeteren en na te gaan of de informatieomgeving en elektronische oorlogsvoering in het toepassingsgebied ervan kunnen worden opgenomen. De Raad is ingenomen met de werkzaamheden van gerelateerde PESCO-projecten in dit verband.

Voorts is de Raad ingenomen met en moedigt hij aan tot nauwe coördinatie met gelijkgestemde partners om de uitwisseling van informatie en beste praktijken inzake monitoring, evaluatie en bestrijding van FIMI-dreigingen te bevorderen, onder meer in het kader van het mechanisme voor snelle respons van de G7. De Raad is ingenomen met de vooruitgang die is geboekt bij het toerusten van GVDB-missies en -operaties met specifieke instrumenten uit de FIMI-toolbox, aangezien dit de veerkracht en doeltreffendheid ervan bij de bestrijding van FIMI-dreigingen aanzienlijk zal vergroten, en hij benadrukt het belang van een sterke strategische communicatie. De oprichting van het Centrum voor informatie-uitwisseling en analyse inzake FIMI (ISAC) is een belangrijke stap naar een betere informatie-uitwisseling en samenwerking met en tussen het maatschappelijk middenveld en andere gelijkgestemde partners.

26. De Raad is ingenomen met het akkoord over het richtinggevende kader voor de praktische oprichting van de snellereactieteams bij hybride bedreigingen. Door desbetreffende deskundigheid op EU-niveau en indien nodig op korte termijn te mobiliseren, vormen de teams een belangrijk instrument in de EU-toolbox tegen hybride dreigingen om de lidstaten, partnerlanden en GVDB-missies en -operaties te ondersteunen bij het vergroten van hun veerkracht tegen en het bestrijden van hybride dreigingen. De Raad roept de hoge vertegenwoordiger en de Commissie op om, in nauwe samenwerking met de lidstaten, de teams volledig operationeel te maken.

27. De Raad herinnert eraan dat ruimtevaartsystemen en -diensten van cruciaal belang zijn voor de werking van onze samenleving, onze economie en onze veiligheid en defensie. Hij roept de hoge vertegenwoordiger en de Commissie op snel uitvoering te geven aan de ruimtestrategie voor veiligheid en defensie, in nauwe samenwerking met de lidstaten. De Raad is ingenomen met de eerste jaarlijkse vertrouwelijke analyse van het dreigingslandschap in de ruimte en met de oefening in respons op ruimtedreigingen van maart. Hij benadrukt dat de EU-respons op ruimtedreigingen verder moet worden verbeterd en verzoekt de hoge vertegenwoordiger daartoe bij de Raad een evaluatie in te dienen van het besluit van de Raad betreffende de beveiliging van systemen en diensten in het kader van het ruimtevaartprogramma van de Unie, alsook een voorstel tot wijziging ervan teneinde beter om te gaan met het nieuwe ruimtedreigingslandschap. Dit zal ervoor zorgen dat de toepasselijke EU-instrumenten tijdig en op gecoördineerde wijze kunnen worden ingezet wanneer zich een ruimtedreiging voordoet die een weerslag kan hebben op de veiligheid en defensie van de Unie. Tegelijkertijd zal de EU haar inspanningen opvoeren om met partners samen te werken om in het kader van de VN de vaststelling van normen voor verantwoordelijk gedrag in de ruimte binnen de volledige waaier van ruimteactiviteiten te bevorderen, en zo aanzienlijk bij te dragen tot de bevordering van de veiligheid in de ruimte en tot het waarborgen van een stabiel, veilig en duurzaam gebruik van de ruimte voor vreedzame doeleinden.

Hoewel bewustzijn in het ruimedomein een soeverein prerogatief is, is de Raad ingenomen met de inspanningen van de betrokken lidstaten om informatie op dit gebied met de EU te delen. Hij moedigt de gezamenlijke ontwikkeling aan van aanvullende specifieke vermogens die nodig zijn voor het ruimedomeinbewustzijn van de lidstaten en herhaalt zijn steun voor het versterken van de EU-vermogens op het gebied van ruimtebewaking en -monitoring. De Raad onderstreept tevens de belangrijke rol van het Satcen van de EU bij het ondersteunen van de autonome besluitvorming van de EU en haar lidstaten, en is ingenomen met de lopende inspanningen van de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten om het Satcen van de EU te versterken teneinde onze autonome geospatiale inlichtingencapaciteit te versterken, zoals vermeld in het strategisch kompas. Hij is ook ingenomen met de lopende beoordeling van mogelijke opties voor de ontwikkeling van een potentiële nieuwe EU-dienst voor aardobservatie die rekening houdt met bestaande en geplande vermogens en initiatieven en tegemoetkomt aan de vastgestelde behoeften, voortbouwend op de deskundigheid en complementariteit tussen het Satcen van de EU en het EU-Agentschap voor het ruimtevaartprogramma. De Raad benadrukt voorts het belang van veilige communicatie- en satellietnavigatiesystemen ter ondersteuning van zowel defensie- als civiele domeinen.

Maritiem

28. De EU consolideert verder haar positie als sterkere speler op het gebied van maritieme veiligheid conform de herziene EU-strategie voor maritieme veiligheid (EUSMV) en het bijbehorende actieplan⁴. Gecoördineerde maritieme aanwezigheid (CMP) maakt een grotere Europese maritieme aanwezigheid en betrokkenheid mogelijk in de Golf van Guinee en in het noordwestelijke deel van de Indische Oceaan, draagt bij tot maritieme veiligheid met gedeeld bewustzijn, analyse en informatie, en bevordert het internationale recht, met name het Unclos. De Raad is ingenomen met de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van het CMP-concept, verzoekt de EDEO snel voorstellen in te dienen voor verdere verbetering ervan, en stemt in met de verlenging van het CMP-mandaat tot voorjaar 2026 voor de Golf van Guinee en tot voorjaar 2025 voor het noordwestelijke deel van de Indische Oceaan. De Raad moedigt de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten aan om maritieme-veiligheidsoefeningen te blijven organiseren, met inbegrip van jaarlijkse oefeningen van de marines en kustwachten van de lidstaten. Hij is ingenomen met de deelname van de lidstaten en de EU-agentschappen aan de maritieme-veiligheidsoefening Marsec, die Spanje in mei 2024 heeft georganiseerd.

Lucht

29. Het luchtdomein is steeds meer overbelast en wordt steeds meer betwist. In dit verband is de Raad ingenomen met de strategische reflectie om een vrije, veilige en beveiligde Europese toegang tot het luchtruim te waarborgen, in overeenstemming met het strategisch kompas. Hij ziet uit naar een voorstel voor een specifieke EU-luchtruimstrategie voor veiligheid en defensie, met het oog op de aanneming ervan in 2025.

⁴ Doc. 14280/23.

30. De Raad roept op tot een snelle uitvoering van de gezamenlijke mededeling over het verband tussen klimaat en veiligheid⁵. Dit omvat met name de ontwikkeling van vermogens voor vroegtijdige waarschuwing en prognoses, het opzetten van het steunmechanisme voor klimaat en defensie, de inzet van milieuadviseurs in alle GVDB-missies en -operaties uiterlijk 2025 en een volledige operationalisering van het daarvoor opgezette EU-opleidingsplatform. De Raad verzoekt de EDEO om samen met de Commissie zo spoedig mogelijk verslag uit te brengen over de geboekte vooruitgang. De Raad dringt erop aan optimaal gebruik te maken van de EU-middelen en -instrumenten op het gebied van defensievermogens om de groene transitie te ondersteunen. Hij is ingenomen met de inspanningen van de lidstaten om nationale strategieën te ontwikkelen waarmee ze hun strijdkrachten kunnen voorbereiden op de klimaatverandering, en erkent het EU-klimaat- en defensienetwerk als referentieplatform voor het delen van beste praktijken en het bekijken van samenwerkingsmogelijkheden. Voorts erkent de Raad, in het licht van de gevolgen en risico's van klimaatverandering en aantasting van het milieu, dat de strijdkrachten adequate maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie en -mitigatie moeten nemen. De Raad erkent dat een betere energie-efficiëntie en duurzaamheid de koolstofvoetafdruk, de kosten en de belasting verminderen en tegelijkertijd de operationele doeltreffendheid vergroten. Hij is ingenomen met de lopende inspanningen van het EU-overlegforum voor duurzame energie in de defensie- en veiligheidssector in dit verband.

⁵ Doc. 11283/23.

Partnerschappen aangaan

31. Partnerschappen op het gebied van vrede, veiligheid en defensie zijn een onmisbare pijler in de inspanningen van de EU om vrede en veiligheid overal ter wereld te bevorderen. De EU zet zich ten volle in voor het bevorderen van internationale samenwerking, het handhaven van de op regels gebaseerde internationale orde en het versterken van effectief multilateralisme op alle niveaus, waarbij de Verenigde Naties centraal staan. De EU zal de op maat gesneden en wederzijds voordelige partnerschappen met bilaterale en multilaterale partners op basis van gedeelde waarden en belangen verder versterken, verdiepen en uitbreiden, in overeenstemming met het strategisch kompas en de vastgestelde procedures.
32. De Raad is tevens ingenomen met de verdere versterking van het strategisch partnerschap tussen de EU en de VN inzake vredesoperaties en crisisbeheersing en met de uitvoering van de gezamenlijke prioriteiten voor 2022-2024⁶. De komende VN-top over de toekomst biedt een unieke kans om het multilaterale stelsel nieuw leven in te blazen en de VN klaar te maken voor de toekomst en ook representatiever te maken voor de wereld en samenlevingen van vandaag, en daarbij de vertrouwenskloof ten aanzien van instellingen en tussen VN-leden te verkleinen. De Raad steunt de nieuwe agenda voor vrede van de secretaris-generaal van de VN en ziet ernaar uit dat de daarin opgenomen aanbevelingen ter versterking van ons systeem voor collectieve vrede en veiligheid om conflicten op zowel traditionele als nieuwe gebieden beter te voorkomen, te beheersen en op te lossen, tot uiting komen in het pact voor de toekomst. Hij is ingenomen met de werkzaamheden om het strategisch partnerschap tussen de VN en de EU inzake vrede en veiligheid verder te ontwikkelen om het aan de nieuwe geopolitieke realiteit aan te passen, onder meer met het oog op de vaststelling van een nieuwe reeks prioriteiten voor 2025-2027.

⁶ Doc. 5451/22.

33. De Raad herhaalt dat het strategisch partnerschap van de EU met de NAVO, dat wordt geschraagd door de sterke trans-Atlantische band, van essentieel belang is voor de Euro-Atlantische veiligheid en stabiliteit, zoals opnieuw is gebleken in de context van Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne. De Raad blijft zich ten volle inzetten voor de verdere versterking, verdieping en uitbreiding van dit wederzijds voordelige partnerschap, door middel van politieke dialoog en samenwerking in het kader van de drie gezamenlijke verklaringen van 2016, 2018 en 2023, en met volledige inachtneming van de overeengekomen leidende beginselen van transparantie, wederkerigheid en inclusiviteit, alsook van de besluitvormingsautonomie en -procedures van beide organisaties. De Raad is ingenomen met de aanzienlijke vooruitgang die over de hele lijn is geboekt, onder meer op het gebied van politieke dialoog, bestrijding van hybride dreigingen, cyberveiligheid en -defensie, FIMI, veerkracht, militaire mobiliteit, oefeningen, crisisbeheersingsoperaties, ruimtevaart, klimaat en defensie, opkomende en disruptieve technologieën, vrouwen, vrede en veiligheid, en capaciteitsopbouw voor partners.

34. De Raad benadrukt dat, teneinde het partnerschap tussen de EU en de NAVO naar een hoger niveau te tillen, het nodig is de gemeenschappelijke reeks voorstellen te actualiseren en vóór eind 2024 een nieuw, alomvattend en toekomstgericht uitvoeringsdocument te ontwikkelen en aan te nemen dat het volledige spectrum van de samenwerking tussen de EU en de NAVO omvat. In het licht van de toegenomen samenwerking op defensiegebied, de toenemende samenhang van de resultaten tussen de respectieve processen voor defensieplanning en vermogensontwikkeling, gezamenlijke aanbestedingen en Europese industriële defensie-investeringen, roept de Raad op tot meer samenwerking, coördinatie en onbelemmerde uitwisseling van informatie op inclusieve en niet-discriminerende wijze door middel van beveiligde communicatiesystemen, met inbegrip van gerubriceerde informatie op personeelsniveau. Hij benadrukt in dit verband dat gerubriceerde informatie op personeelsniveau moet kunnen worden uitgewisseld tussen het EDA en de NAVO, met inbegrip van het Support and Procurement Agency van de NAVO (NSPA) en de Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic (DIANA). De Raad verzoekt het EDA om de lidstaten regelmatig op de hoogte te houden van de vorderingen bij de sluiting van een dergelijke regeling. De Raad ziet uit naar het komende negende voortgangsverslag over de gemeenschappelijke reeks voorstellen die gezamenlijk door de hoge vertegenwoordiger en de secretaris-generaal van de NAVO zullen worden ingediend.

35. De Raad is ingenomen met de inzet van de EU voor conflictpreventie en vredesbemiddeling, een essentieel aspect van de mondiale rol van de EU bij het bevorderen van vrede en veiligheid. In dit verband roept hij op tot een ambitieuze versterking van het instrumentarium van de EU, onder meer door samenwerking met de Verenigde Naties en andere multilaterale partners, teneinde samen te werken op gebieden van gemeenschappelijk belang aangezien effectief multilateralisme de hoeksteen moet blijven voor samenwerking op het gebied van vrede en veiligheid. De Raad ziet met name uit naar de ontwikkeling van een gezamenlijke, specifieke EU-OVSE-routekaart voor conflictpreventie en crisisbeheersing, in lijn met het strategisch kompas.

De Raad erkent dat het van cruciaal belang is dat de EU een nog nauwer en ambitieuzer partnerschap voor vrede, veiligheid, bestuur en ontwikkeling met Afrika ontwikkelt dat stoelt op wederzijds voordelige agenda's, geleerde lessen, een gezamenlijke diepgaandere reflectie met Afrikaanse partners over lokale en regionale behoeften en uitdagingen, en op maat gesneden, geleidelijke en modulaire oplossingen.

De Raad onderstreept dat de veiligheid van het Midden-Oosten en Noord-Afrika en Europa nauw met elkaar verweven zijn en roept op tot nauwere samenwerking op het gebied van veiligheid en defensie met regionale partners, waaronder de Samenwerkingsraad van de Golf.

36. De Raad wijst nogmaals op het belang van de verdere ontwikkeling van bilaterale samenwerking en specifieke veiligheids- en defensiedialogen, met inbegrip van thematische dialogen. Hij herinnert er met name aan dat de samenwerking op het gebied van veiligheid en defensie met trans-Atlantische partners moet worden versterkt. De Raad herinnert aan het belang van een meer strategische aanpak op het gebied van vrede, veiligheid en defensie met derde landen, door het partnerschapsinstrumentarium van de EU te versterken en de lidstaten hierbij ten volle te blijven betrekken. In dit verband wijst de Raad op het nieuwe instrument voor veiligheids- en defensiepartnerschap en ziet hij uit naar de gerichte en wederzijds voordelige uitvoering ervan. In dit verband is hij ingenomen met de ondertekening van de veiligheids- en defensiepartnerschappen met de Republiek Moldavië en ziet hij uit naar de ondertekening van de aanvullende veiligheids- en defensiepartnerschappen, te beginnen met Noorwegen. De eerste editie van het Schuman Security and Defence Forum in maart 2023 bood een uniek platform voor politieke uitwisselingen met bilaterale en multilaterale partners over belangrijke uitdagingen op het gebied van vrede, veiligheid en defensie. De Raad ziet uit naar de tweede editie hiervan op 28 en 29 mei 2024.
-

Toezegging inzake militaire mobiliteit 2024

De Raad onderkent dat:

- een snelle, efficiënte en ongehinderde verplaatsing van strijdkrachten van vitaal belang is voor de Europese veiligheid en defensie, daar het een geloofwaardige en snelle respons mogelijk maakt op dreigingen en uitdagingen in heel Europa en daarbuiten. Dit geldt ook in de context van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) van de EU en met name wat betreft de uitvoering van de snel inzetbare EU-capaciteit (EU RDC), zoals uiteengezet in het strategisch kompas van de EU. Het is even belangrijk voor nationale en multinationale activiteiten, met name in het kader van de NAVO;
- de toezegging inzake militaire mobiliteit van 2018 een belangrijke bijdrage leverde aan de inspanningen van de EU op het gebied van militaire mobiliteit. Er is nu een hernieuwde toezegging op basis van bredere en ambitieuzere toezeggingen nodig om de resterende lacunes en de toenemende behoefte aan veerkracht en paraatheid aan te pakken in een steeds meer uitdagende geostrategische omgeving in de buurlanden van de EU, met name in de context van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, maar ook daarbuiten, rekening houdend met een 360-gradenbenadering;

- het van essentieel belang is dat verplaatsingen over land, over zee en door de lucht sneller worden gemaakt en dat de algehele veerkracht, ook op cybergebied, wordt vergroot. De verplaatsing van grootschalige strijdkrachten op korte termijn, met inbegrip van militair personeel, hun materiaal en hun uitrusting, binnen en buiten de EU vereist in vredetijd al een gezamenlijke inspanning op EU- en nationaal niveau. Het volgen van een overheids- en maatschappijbrede aanpak en het bijdragen aan meer synergie tussen civiele en militaire behoeften op een wederzijds versterkende manier, met name vanuit het oogpunt van tweeërlei gebruik, is in dat verband van cruciaal belang, zoals ook uiteengezet in het actieplan voor militaire mobiliteit 2.0;
- om de militaire mobiliteit in de EU te versterken, zowel op nationaal als op EU-niveau voldoende middelen en investeringen nodig zijn om een snelle verplaatsing van strijdkrachten en uitrusting mogelijk te maken, zonder afbreuk te doen aan het huidige meerjarig financieel kader en de onderhandelingen over het toekomstige kader;
- de nationale toezeggingen van de lidstaten een cruciale rol spelen bij de succesvolle verwezenlijking van het gezamenlijke doel van een goed verbonden netwerk voor militaire mobiliteit dat stoelt op multimodale vervoerscorridors en -knooppunten, met inbegrip van logistieke centra, met kortere tijdschema's, minder administratieve belemmeringen en veerkrachtige, cyberbeveiligde, beter voorbereide en duurzame vermogens;

- het actieplan voor militaire mobiliteit 2.0 de lidstaten ondersteunt bij de uitvoering van de onderstaande toezeggingen, samen met de EDEO, de diensten van de Commissie, het Europees Defensieagentschap en andere betrokken entiteiten en agentschappen van de EU. Voorts vergemakkelijken de PESCO-projecten “Militaire mobiliteit” en “Netwerk van logistieke centra in Europa en ondersteuning van operaties” de uitvoering van een aantal nieuwe toezeggingen;
- in de derde gezamenlijke verklaring over de samenwerking tussen de EU en de NAVO de tastbare resultaten op het gebied van militaire mobiliteit worden erkend, maar ook wordt opgeroepen tot verdere versterking van de samenwerking op dit gebied. Een coherente en wederzijds versterkende aanpak met de NAVO-inspanningen op het gebied van militaire mobiliteit, met volledige inachtneming van de leidende beginselen van het partnerschap tussen de EU en de NAVO, zijnde inclusiviteit, transparantie, wederkerigheid en besluitvormingsautonomie, is essentieel en van gemeenschappelijk belang voor zowel organisaties als alle lidstaten. Het is van het grootste belang de samenwerking op tastbare en operationele wijze te intensiveren om ervoor te zorgen dat militaire mobiliteit een “vlaggenschip” blijft van de samenwerking tussen de EU en de NAVO;
- de deelname van derde landen aan relevante PESCO-projecten toegevoegde waarde blijft bieden, onder meer vanuit trans-Atlantisch en EU-NAVO-perspectief, conform de overeengekomen voorwaarden en beginselen⁷.

⁷ Besluit (GBVB) 2020/1639 van de Raad.

De Raad is derhalve ingenomen met de toezegging van de lidstaten om zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk in 2026, de volgende acties uit te voeren, in overeenstemming met de nationale wetgeving en procedures, de grondwettelijke vereisten van de afzonderlijke lidstaten met betrekking tot hun nationale grondgebied en militaire verplaatsingen en vervoer, en het specifieke karakter van hun veiligheids- en defensiebeleid:

1. prioriteit geven aan investeringen in vervoersinfrastructuur voor tweërlei gebruik, door toepassing van de “Militaire eisen voor militaire mobiliteit binnen en buiten de EU”, met het oog op de spoedige voltooiing van de prioritaire corridors van de EU voor grootschalige militaire verplaatsingen op korte termijn, zoals gezamenlijk vastgesteld door de Commissie en de EDEO, waaronder ook de militaire staf van de EU, in samenwerking met de NAVO, volgens een 360-gradenbenadering. Bijzondere prioriteit zal worden gegeven aan investeringen in vervoersinfrastructuur voor tweërlei gebruik die specifieke knelpunten voor militaire verplaatsingen aanpakken of die anderszins een grote militaire toegevoegde waarde hebben;
2. mogelijk maken, versterken en positioneren van de nodige multimodale vervoersinfrastructuur en -faciliteiten in een netwerkaanpak langs deze corridors, onder meer door ten volle gebruik te maken van de relevante PESCO-projecten. Dit zou bijvoorbeeld kunnen gelden voor logistieke knooppunten en standplaatsen, konvooiondersteuningscentra, laad- en losinfrastructuur, infrastructuur voor de levering van brandstof enz.;

3. toestaan van vergunningen voor grensoverschrijdend verkeer binnen maximaal drie werkdagen, met dien verstande dat de verwezenlijking van deze doelstelling aanzienlijke inspanningen op nationaal niveau vergt, met name wat betreft bovenmaatse vracht en gevaarlijke goederen. De lidstaten zullen daarom dringend prioriteit geven aan maatregelen om ervoor te zorgen dat dit ambitieniveau kan worden bereikt in tijden van crisis, onder meer in het kader van de snel inzetbare EU-capaciteit, en om thematische live- en table-topoefeningen te faciliteren. Maatregelen ter verwezenlijking van deze doelstelling moeten onder meer “permanente” diplomatieke machtigingen omvatten voor activiteiten in het kader van het GVDB van de EU, alsook van de NAVO en andere nationale en multinationale kaders, met name via regelingen die gebaseerd zijn op specifieke corridors en procedures voor militaire mobiliteit, en door waar mogelijk gedigitaliseerde en geharmoniseerde procedures te ontwikkelen en toe te passen. Daarnaast worden de lidstaten aangemoedigd multi-/bilaterale coördinatiemechanismen op te zetten om de procedures langs de belangrijkste corridors verder te harmoniseren en te verbeteren;
4. opvoeren van de inspanningen om de coördinatie- en samenwerkingsmechanismen te consolideren. Daartoe zal de oprichting van een interministeriële en interdepartementale coördinatiegroep op nationaal niveau, in overeenstemming met de overheidsbrede aanpak, met als doel de informatiestromen doeltreffend te verbeteren en de dagelijkse coördinatie tussen de betrokken ministeries, agentschappen en (lokale of regionale) autoriteiten te verbeteren, een constructieve basis voor de lidstaten vormen. Voorts zal het door het PESCO-project inzake militaire mobiliteit opgerichte netwerk van nationale contactpunten ervoor zorgen dat verzoeken om grensoverschrijdende verplaatsingen snel worden behandeld en dat de uitwisseling van beste praktijken en geleerde lessen wordt voortgezet, terwijl in de loop van 2024 aanvullende taken worden beoordeeld;

5. zorgen voor prioritaire toegang van de strijdkrachten tot de nodige vervoerswijzen, -netwerken en -middelen, met inbegrip van het vereiste luchtruim, ook via het regelgevingskader van de EU, ter ondersteuning van nationale inspanningen, met name in tijden van crisis en conflict en waar mogelijk reeds in vreedetijd, met volledige eerbiediging van de soevereiniteit van de EU-lidstaten over hun nationale grondgebied en de nationale besluitvormingsprocessen met betrekking tot militaire verplaatsingen. Daartoe moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de nodige capaciteit beschikbaar is, onder meer door strategische partnerschappen op te zetten, met inbegrip van gezamenlijke of nationale initiatieven, met name raamovereenkomsten met de civiele vervoersaanbieders;
6. aanmoedigen van de lidstaten om informatie en beste praktijken uit te wisselen over samenwerking binnen strategische corridors. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren via relevante PESCO-projecten en het Europees Defensieagentschap (EDA).
7. versterken van de algehele veerkracht op alle gebieden die verband houden met de vervoerssector, met inbegrip van cyberbeveiliging. Concrete maatregelen moeten onder meer betrekking hebben op aspecten van militaire mobiliteit in risicobeoordelingen op het gebied van cyberbeveiliging op nationaal en EU-niveau om de cyberveerkracht van vervoerssystemen en -diensten voor tweërlei gebruik op nationaal niveau te vergroten;

8. ondersteunen en uitvoeren van oefeningen om grensoverschrijdende militaire verplaatsingen op alle gebieden te testen, meer bepaald vergunningen, daarmee verband houdende regelingen, procedures en bepalingen, onder meer door middel van regelmatige tabletop-oefeningen van de EU op het gebied van militaire mobiliteit, militaire live-oefeningen van de EU die ook verband houden met de snel inzetbare EU-capaciteit, of door deel te nemen aan andere multinationale oefeningen, naargelang het geval;
9. ontwikkelen van de noodzakelijke defensievermogens voor militair vervoer, met inbegrip van strategische transportvermogens, op basis van de CARD-bevindingen en de EU-prioriteiten voor vermogensontwikkeling voor 2023, met name de prioriteit “militaire mobiliteit”, conform het beginsel van één set strijdkrachten;
10. om de bestaande capaciteitstekorten te beperken die van belang zijn voor de snelle inzet, ondersteuning en hergroepering van militaire uitrusting en personeel binnen en buiten de EU, zullen de lidstaten zich waar nodig beraden op gemeenschappelijke gestructureerde oplossingen voor strategische transportvermogens voor alle vervoerswijzen;

11. steunen van lopende initiatieven om militaire douaneformaliteiten te digitaliseren teneinde de administratieve lasten voor de verplaatsing van troepen en materieel van en naar het douanegebied van de Unie te verminderen. Derhalve verbinden de EU-lidstaten zich ertoe de samenwerking onder elkaar en met betrokken belanghebbenden, meer bepaald het EDA en de diensten van de Commissie, in coördinatie met de NAVO te intensiveren en daarbij een overheids- en maatschappijbrede aanpak te volgen;
12. promoten van systematische bewustmaking van burgers en het maatschappelijk middenveld, onder meer door middel van specifieke voorlichtingscampagnes, bijvoorbeeld in verband met (live)-oefeningen, en toezeggingen om het belang van militaire mobiliteit onder de aandacht te brengen en hierin meer inzicht te verschaffen;
13. in het kader van de synchronisatie van de inspanningen zullen de lidstaten zorgen voor een nauwere afstemming op nationaal niveau van de respectieve beleidslijnen, doctrines en richtsnoeren, waarbij ten volle gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden die voortvloeien uit lidmaatschap van zowel de EU als de NAVO.

Voorts is de Raad ingenomen met de toezegging van de lidstaten om de nationale plannen voor militaire mobiliteit in voorkomend geval uiterlijk eind 2024 dienovereenkomstig te wijzigen, en zal hij de vorderingen op jaarbasis opnieuw beoordelen.